

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของบุคคลและภาวะผู้นำ ทั้งนี้เพื่อศึกษาลักษณะของบุคคลและภาวะผู้นำของบุคลากรในโรงพยาบาลวังชัน จังหวัดแพร่

3.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงพยาบาลวังชัน จังหวัดแพร่ ในปีงบประมาณ 2554 จำนวน 130 คน ประกอบด้วยบุคลากรระดับบริหาร จำนวน 10 คน และบุคลากรระดับปฏิบัติการ จำนวน 120 คน โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดที่จะศึกษานักวิชาการในโรงพยาบาลวังชัน จังหวัดแพร่ ทั้งหมดทุกคน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้แก่บุคลากรในโรงพยาบาลวังชัน จังหวัดแพร่ จำนวน 130 ชุด พบว่า ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 76.9 ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่ต้องการศึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับกลุ่ม และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 ลักษณะบุคคลตามทฤษฎีธาตุ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ โดยเปรียบเทียบลักษณะของบุคคลในแบบต่าง ๆ ทีละคู่ แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ค่าน้ำหนักคะแนนตามหลัก AHP (Analytic Hierarchy Process) และใช้หลักการรวมคะแนนตามแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบคำถามทั้งหมดตามลักษณะของบุคคลตามทฤษฎีธาตุ เนื่องจากรูปแบบของลักษณะบุคคลตามทฤษฎีธาตุมีทั้งหมด 5 ลักษณะ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จะมีจำนวนข้อคำถามตามสูตรดังนี้

$$\frac{n^2 - n}{2} \quad \text{ซึ่ง } n \text{ คือจำนวนปัจจัยที่ถูกนำมาเข้ามามีเปรียบเทียบกันทีละคู่}$$

$$\text{แทนค่าในสูตรได้ดังนี้} \quad \frac{5^2 - 5}{2} = 10$$

ดังนั้นจะมีจำนวนครั้งของการเปรียบเทียบทั้งหมด 10 ครั้งด้วยกัน ซึ่งก็คือจำนวนข้อคำถาม 1 ชุด จะมี 10 ข้อ ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้คะแนนรวมในแต่ละรูปแบบที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบข้อคำถามทั้งหมด $10 \times 2 = 20$ ข้อ

โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบลักษณะ A หรือ B ที่ตรงกับตัวเองมากที่สุด หรือเห็นด้วยมากที่สุดเพียงข้อเดียว

A และ B คือ ลักษณะของบุคคลตามทฤษฎีธาตุจาก 2 ใน 5 รูปแบบ ซึ่งการเปรียบเทียบลักษณะนั้นจะให้ค่าน้ำหนักคะแนนไว้ ตัวอย่างคำถามและวิธีการคิดคะแนนดังนี้

0)ข้อคำถาม.....

A..... () มาก () น้อย

B..... () มาก () น้อย

หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบข้อ A = มาก, A จะได้ 3 คะแนน และรูปแบบ B จะได้ 0 คะแนน

หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบข้อ A = น้อย, A จะได้ 2 คะแนน และรูปแบบ B จะได้ 1 คะแนน

หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบข้อ B = มาก, B จะได้ 3 คะแนน และรูปแบบ A จะได้ 0 คะแนน

หากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบข้อ B = น้อย, B จะได้ 2 คะแนน และรูปแบบ A จะได้ 1 คะแนน

ตาราง 3.1 ลักษณะบุคคลตามทฤษฎีธาตุทั้ง 5 ธาตุ จำแนกตามข้อคำถามทั้ง 20 ข้อ

ลักษณะบุคคลตามทฤษฎีธาตุ	ข้อคำถาม
ธาตุไม้	ข้อ 1B, 5A, 6A, 7A, 8A, 9B, 13B และ 17B
ธาตุไฟ	ข้อ 3B, 7B, 9A, 10A, 11A, 12A, 16B และ 19B
ธาตุดิน	ข้อ 4B, 8B, 12B, 13A, 14A, 15A, 16A และ 20B
ธาตุทอง	ข้อ 2B, 5B, 11B, 15B, 17A, 18A, 19A และ 20A
ธาตุน้ำ	ข้อ 1A, 2A, 3A, 4A, 6B, 10B, 14B และ 18B

การประเมินว่าบุคคลใดมีลักษณะส่วนบุคคลตามทฤษฎีธาตุทั้ง 5 ธาตุ จะพิจารณาจากค่าคะแนนสูงสุด เช่น นาย ก. มีคะแนนธาตุไม้ 10 คะแนน ธาตุไฟ 5 คะแนน ธาตุดิน 20 คะแนน ธาตุทอง 25 คะแนน และธาตุน้ำ 18 คะแนน ซึ่งคะแนนธาตุสูงสุดอยู่ที่ 25 คะแนน ซึ่งเป็นธาตุทอง ดังนั้นลักษณะส่วนบุคคลของนาย ก. จึงเป็นธาตุทอง

ส่วนที่ 3 แบบประเมินวัดภาวะผู้นำของบุคลากรโรงพยาบาลวังชัน

ข้อคำถามในแบบสอบถามเพื่อวัดภาวะผู้นำเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) โดยเปรียบเทียบรูปแบบภาวะผู้นำในแบบต่าง ๆ ทีละคู่ แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ค่าน้ำหนักคะแนนตามหลัก AHP (Analytic Hierarchy Process) และใช้หลักการรวมคะแนนตามแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเพื่อวัดภาวะผู้นำของจามจุรี วิทยา (2549: 130-142) ซึ่งดัดแปลงมาจากเครื่องมือวัด Grid ของ สถาบันอบรมเรื่องภาวะผู้นำแบบ Grid มาใช้วัดภาวะผู้นำของบุคลากรของโรงพยาบาลวังชัน ซึ่งมีทั้งหมด 42 ข้อ

ตาราง 3.2 รูปแบบภาวะผู้นำ จำแนกตามข้อคำถามทั้ง 42 ข้อ

รูปแบบภาวะผู้นำ	ข้อคำถาม
9,1	ข้อ 1A, 3A, 5A, 8B, 11A, 13B, 15B, 17A, 21B, 27A, 41B
1,9	ข้อ 1B, 6A, 10A, 14A, 16A, 17B, 18A, 19B, 20B, 22B, 25B, 32A, 37B
5,5	ข้อ 9A, 14B, 23A, 24B, 26B, 27B, 28B, 30A, 34A, 37B, 41A, 42B
1,1	ข้อ 3B, 7B, 12B, 16B, 18B, 21A, 23B, 31A, 33A, 38B, 39B, 42A
9,9	ข้อ 2B, 4B, 11B, 15A, 22A, 25A, 28A, 30B, 33B, 36B, 39A, 40A
OPP	ข้อ 2A, 6B, 8A, 12A, 20A, 26A, 29B, 31B, 32B, 34B, 35A, 36A
PAT	ข้อ 4A, 5B, 7A, 9B, 10B, 13A, 19A, 24A, 29A, 35B, 38A, 40B

การประเมินว่าบุคคลใดมีภาวะผู้นำรูปแบบใด จะพิจารณาจากค่าคะแนนสูงสุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยขั้นตอนแรกให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามลักษณะบุคคลตามทฤษฎีธาตุของบุคลากร โรงพยาบาลวังชัน และขั้นตอนที่สองให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเพื่อวัดภาวะผู้นำของบุคลากร โรงพยาบาลวังชัน หลังจากนั้นผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และนำมาลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามลักษณะบุคคลตามทฤษฎีธาตุของบุคลากรโรงพยาบาลวังจันทน์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2. การวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามเพื่อวัดภาวะผู้นำของบุคลากรโรงพยาบาลวังจันทน์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคคลตามทฤษฎีธาตุกับภาวะผู้นำโดยการหาค่าความสัมพันธ์ ด้วยค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05